

૧	ભારતની ભૂગોળ- ભૌગોલિક , આર્થિક, સામાજિક, કુદરતી સંસાધન અને વસ્તી અંગેની બાબતો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૨	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો- સાહિત્ય, કલા, ધર્મ અને રચાપત્યો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૩	ભારતનો ઇતિહાસ- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે
૪	ભારતની અર્થવ્યવસ્થા અને આયોજન
૫	<u>ભારતીય રાજનીતિ અને ભારતનું બંધારણ:</u> (૧) આમુખ (૨)મૂળભૂત અધિકારો અને હુકમો (૩)રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (૪)સંસદની રચના (૫)રાષ્ટ્રપતિની સત્તા (૬)રાજ્યપાલની સત્તા (૭)ન્યાયતંત્ર (૮)અનુસ્થાપિત જાતિ, અનુસ્થાપિત જનજાતિ અને સમાજના પછાત વર્ગો માટેની જોગવાઈઓ (૯)એટર્ની જનરલ (૧૦)નીતિ આયોગ (૧૧) પંચાયતી રાજ (૧૨) નાણા પંચ (૧૩) બંધારણીય તથા વૈધનિકસંસ્થાઓ- ભારતનું ચૂંટણી પંચ, સંઘ લોક સેવા આયોગ, રાજ્ય લોક સેવા આયોગ, કોમ્પ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ; કેન્દ્રીયસતર્કતા આયોગ, લોકપાલ તથા લોકાયુક્ત અને કેન્દ્રીય માહિતી આયોગ
૬	સામાન્ય બૌદ્ધિક ક્ષમતા કસોટી
૭	સામાન્ય વિજ્ઞાન, પર્યાવરણ અને ઇન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી
૮	ખેલ જગત સહિત રોજબરોજના પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વના બનાવો

*****

Syllabus of Preliminary Test (Part – I)

Paper-1

Medium : Gujarati

Total Marks- 100

1	Geography of India-Physical, Economic, Social, Natural Resources and population related topics- with special reference to Gujarat
2	Cultural heritage of India-Literature, Art, Religion and Architecture- with special reference to Gujarat
3	History of India with special reference to Gujarat
4	Indian Economy and Planning
5	<u>Indian Polity and the Constitution of India:</u> (1) Preamble (2) Fundamental Rights and Fundamental Duties (3) Directive Principles of State Policy (4) Composition of Parliament (5) Powers of the President of India (6) Powers of Governor (7) Judiciary (8) Provisions for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and backward classes of the society (9) Attorney General (10) NITI Aayog (11) Panchayati Raj Institutions (12) Finance Commission (13) Constitutional and Statutory Bodies: Election Commission of India, Union Public Service Commission, State Public Service Commission, Comptroller and Auditor General; Central Vigilance Commission, Lokpal and Lokayukta, Central Information Commission
6	General Mental Ability
7	General Science, Environment and Information & Communication Technology
8	Daily events of Regional, National and International Importance including Sports

*****

1. પોષણ અને સ્વાસ્થ્ય
2. પોષક ઘટકો : કાર્બોદિત પદાર્થો, પાણી, પ્રોટીન અને ચરબી, વિટામિન - પ્રલવકો, ખનીજ ક્ષારો
3. સંતુલિત આહારનું આયોજન, કુપોષણ- કારણો અને ઉપાયો, વિવિધ યોજનાઓ જેમ કે બાલભોગ, દૂધ સંલવની યોજનાવગેરે (National Flagship / State Flagship Programmes for Nutrition and Health)
4. પોષણના મુખ્ય કાર્યક્રમો: પોષક દ્રવ્યોની ઊણપના નિયંત્રણ માટેના કાર્યક્રમો : અપર્યાપ્ત પોષણજન્ય અંધત્વના નિવારણનો રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ, અપોષણજન્ય પાંડરોગના નિયંત્રણનો રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ, આયોડીનનો રોગ પ્રતિબંધક કાર્યક્રમ વગેરે, પૂરક આહાર આપવાના કાર્યક્રમો : સંકલિત બાળ વિકાસ સેવાઓ (આઇસીડીએસ) કાર્યક્રમ, મધ્યાહન ભોજન કાર્યક્રમ (એમડીએમ)
5. આહાર આયોજનના સિદ્ધાંતો, ગર્ભવતી તથા સ્તનપાન કરાવતી મહિલાઓ માટે આહાર આયોજન, શિશુઓ તથા શાળાએ જતાં પહેલાના બાળકો માટે આહાર આયોજન, સ્કૂલે જતાં તથા કિશોરાવસ્થાનાં બાળકો માટે આહાર આયોજન.
6. ખાદ્ય પદાર્થોનો સંગ્રહ, જાળવણીના સિદ્ધાંતો અને રીતો તથા ઓછાં મૂલ્યથી ખાદ્ય પદાર્થની પૌષ્ટિકતામાં વધારો, ભોજન સુરક્ષા : ખાદ્ય પ્રદૂષણ, ખોરાકમાં બગાડ, ખાદ્ય પદાર્થોમાં ભેળસેળ વગેરે
7. પોષણ સંબંધિત રોગો; પ્રોટીન, વિટામીન, આયોડીન વગેરેની ઉણપથી થતાં રોગો, કુપોષણ અને રોગનો સેપ, મેદવૃદ્ધિથી થતાં રોગો, માતાનું કુપોષણ, સગર્ભાવસ્થાનાં ખેખમી પરીબળો અને સ્વાસ્થ્ય સંભાળનું મહત્વ, ખેખમી માતાનાં લક્ષણો અને તેની ઓળખ
8. બાળકોની ટેવો અને લાક્ષણિકતાઓ, બાળ વિકાસના વિવિધ પાસાઓ (શારીરિક, ભાવનાત્મક, બૌદ્ધિક, સામાજિક અને નૈતિક).
9. બાળ વિકાસમાં મુખ્ય સમસ્યાઓ. બાળકોમાં સામાન્ય રોગ, બાળરોગને રોકવાના ઉપાયો, બાળમૃત્યુનાં કારણો.
10. સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના અંતર્ગત સ્વીકરણ, સ્વાસ્થ્ય પરીક્ષણ અને પરામર્શ સેવાઓ, પોષણ અને સ્વાસ્થ્ય પ્રશિક્ષણ, શાળા પૂર્વેનું અનોપચારીક શિક્ષણ, રાજ્ય સરકાર અને કેન્દ્ર સરકારની યોજનાઓ, તે સંદર્ભેના આરોગ્ય કાર્યક્રમો, બાળ કલ્યાણ માટેની આરોગ્યની યોજનાઓ વગેરે.
11. પૂર્વશાળા - (Pre- School)નાં વિવિધ સ્તર જેમાં બાળમંદિર (K.G.) મોન્ટેસરી, આંગણવાડી, ડે-કેર સેન્ટર, ઘોડિયાઘર). ગુજરાતમાં આંગણવાડીની ભૂમિકા અને તેનું વિવિધ યોજનાઓમાં યોગદાન

12. મહિલા અને બાળ વિકાસની રાષ્ટ્રીય અને રાજ્ય સ્તરની યોજનાઓ અને પુરસ્કાર, ગુજરાત રાજ્યમાં મહિલા અને બાળ વિકાસ માટેના કાર્યક્રમો.
13. મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ. (વિશેષતા- બાળકો અને મહિલાઓનાં સંદર્ભમાં ઘટનાક્રમ)
14. મહિલા અને બાળ વિકાસના સંદર્ભમાં કેન્દ્ર, રાજ્ય, જિલ્લા, તાલુકા અને ગ્રામ્ય સ્તરે વિવિધ યોજનાઓના અમલીકરણ માટેનું વ્યવસ્થાતંત્ર.
15. તરૂણાવસ્થામાં આવતી બાલિકાઓની સમસ્યાઓ તેમજ તેમના વિવિધ પાસાઓ.
16. ગુજરાતનાં બાળકોમાં આરોગ્ય, પોષણ, શિક્ષણ, દુર્બળતા અને બાલિકાઓની વર્તમાન સ્થિતિ.
17. ગુજરાતમાં આરોગ્ય શિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ ખાસ કરીને સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના, કિશોરીઓના સ્વાસ્થ્ય સંબંધી યોજનાઓ, માતૃ બાળ આરોગ્ય યોજનાઓ અને તમામ રોગ નિવારણ અંગેની સરકારી યોજનાઓના પ્રચાર / પ્રસાર અંગેની IEC (Information, Education and Communication) પ્રવૃત્તિઓ
18. જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા અને Civil Supply Chain Management.
19. મહિલા સશક્તિકરણ
20. Method of Counseling
21. Infant young child feeding practice. (IYCF)
22. સંદર્ભ સેવાઓ (Referral Services)
23. સમાજમાં પ્રવર્તતી આહારની વિવિધ પદ્ધતિઓ
24. આહાર માટે સમાજમાં પ્રવર્તતી માન્યતાઓ અને ગેરમાન્યતાઓ.
25. બાળ વિકાસના તબક્કા
26. દિવ્યાંગ બાળકોની સમાજમાં સ્વીકાર્યતા વધારવા માટેની સરકારની યોજનાઓ અને સંબંધિત ઉપાયો.
27. F S S A I
28. National Food Security Act, 2013
29. Food Safety and Standard Security Act,
30. Supplementary Nutrition Rules, 2015
31. Standard operation Guidelines (SOP)
32. Gender inequalities with reference to economic aspects, educational aspects, health & nutrition aspect